

Gdy ktoś wyrządził krzywdę

Pomoc Temidy

tekst

BARTOSZ RUMIŃSKI

redaktor wydania

Najprawdopodobniej dzumą XXI wieku okaże się rak. Chorobę, która wcześniej wykryta da się w pełni wyleczyć, powoduje wiele czynników. Nie każdy wie jakich, a narażony jest każdy. Między innymi o tym, jak ustrzec się przed nowotworem, piszemy na str. VI i VII. Ponadto zapraszamy Państwa na wycieczkę do Muzeum 200-lecia Diecezji Lubelskiej, piszemy o kolejnej wielkiej inwestycji kulturalnej Lublina, a także kibicujemy, by oryginał aktu unii lubelskiej trafił na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Miłej lektury.

Uważasz, że Tobie lub komuś z otoczenia przydarzyła się niesprawiedliwość? Nie wiesz, co robić? Boisz się, nie masz odwagi przerwać milczenia? Właśnie rusza **Tydzień Pomocy Ofiarom Przestępstw.**

Celem akcji, zainicjowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości, jest zwrócenie szczególnej uwagi na potrzeby i prawa ofiar czynów zabronionych. W ramach przedsięwzięcia pomoc prawna będzie udzielana tylko pokrzywdzonym danym przestępstwem.

– W tegorocznej edycji szeroko rozumianym poradnictwem będą zajmowały się przede wszystkim organizacje pozarządowe zajmujące się udzielaniem pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem – wyjaśnia Barbara du Château,

BARTOSZ RUMIŃSKI

Kradzież także może pozostawić w ofierze uraz, z którego trudno się uwolnić

rzecznik prasowy Sądu Okręgowego w Lublinie.

W poszczególne dni, od 22 do 28 lutego, będą dyżurować pracownicy stowarzyszeń, a także sędziowie, którzy za darmo pomogą nie zgubić się w gąszczu przepisów.

– Każdy, kto przyjdzie, będzie miał możliwość kontaktu z prawnikiem, a także z psychologiem.

W zależności od przypadku kompleksowo zajmiemy się daną osobą. Przykładowo nawiążemy kontakt z dzielnicowym czy zorganizujemy pomoc asystenta podczas ewentualnej rozprawy sądowej – mówi Iwona Przewor z Katolickiego Stowarzyszenia Pomocy Osobom Uzależnionym „Agape”. Organizacja na co dzień prowadzi na przykład grupy wsparcia dla ofiar. Pozwala to podtrzymać w pokrzywdzonych siłę do walki z niesprawiedliwością. Kwestia jest o tyle istotna, że ofiary często boją się ścigać sprawców, którzy czując się bezkarni, czynią jeszcze większe zło.

Informacja o dyżurach w ramach Tygodnia Ofiar Przestępstw znajduje się na stronie internetowej Sądu Okręgowego w Lublinie oraz na stronach internetowych poszczególnych sądów rejonowych. I tak na przykład porady w Sądzie Rejonowym w Lublinie, przy Krakowskim Przedmieściu 76, odbywać się będą od poniedziałku do piątku w sali nr XV (I piętro) w godzinach od 11.00 do 14.00.

brum

Raj dla smakoszy

BARTOSZ RUMIŃSKI

LUBLIN, 15.02.2009 r. Festiwal Smaków w galerii Gala

Mięsiwa, sery, nalewki i miody pitne to tylko niektóre specjalności, których mogli spróbować uczestniczący w Festiwalu Smaków odbywającym się w centrum Gala. Hol budynku wypełnili wystawcy głównie z Polski. Pierwsze, co uderzało, to zapach produktów. Po drugie, cieszyły one oko, a po trzecie... odstraszały ceną. 1 kg wędzonego wegorza kosztował np. ponad 100 zł. Ale można było znaleźć przysmaki i w niższej cenie. Największym powodzeniem cieszyła się kuchnia benedyktyńska oraz wędliny wytwarzane najstarszymi tradycyjnymi metodami. W produktach nie było ani grama chemii. Wystawcy zapewniali, że wszystkie wytworzone wedle najwyższych standardów. Przy wielu stoiskach widniały dyplomy i certyfikaty dla producenta ekologicznej żywności.

Taki mały hazard

KAROLINA SZYMAŃSKA

Gry planszowe – niesamowita frajda w mroźne zimowe dni

LUBLIN. Empik przy Krakowskim Przedmieściu wypełnił się fanami kostki, pionków i planszy. Gracze w wieku od 6 do 106 lat z pasją

zdobyci kolejne pola i punkty, grając m.in. w „Złot czarownic”, „Polowanie na robale”, „Owce pęd” czy inne.

ks

Jestem Słowianinem

KAZIMIERZ DOLNY. Muzeum Nadwiślańskie zachęca do skorzystania ze Słowiańskiej Biblioteczki. Znajduje się w niej kilka pozycji. „Kronika Słowian. Tom I: Rzesza Wielkomorawska i kraj Wiślan”; „Słowianie i Wikingowie” Witolda Chrzanowskiego oraz „Wojowie i

grody. Słowiańskie barbaricum” Kacpra Śledzińskiego, które prezentują w przystępnej, popularnonaukowej formie obszerny obraz wybranych zagadnień wczesnośredniowiecznej Słowiańszczyzny na tle dziejów ówczesnej Europy.

zak

Przygaś wszystkich wiedzę

BYCHAWA. Ruszyła kolejna edycja Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej. Za kilka dni odbędzie się jego szczebel gminny. By pomóc bychawianom przejść do kolejnego etapu, na miejskiej stronie zamieszczono pytania, które laika mogą przyprowadzić o ból głowy. Na przykład: Ile wynosi pojemność zbiornika na środek pianotwórczy w samochodzie GBA 2,5/16 TYP 005; Jaki

gaz o właściwościach wybuchowych wydziela się podczas ładowania akumulatorów kwasowych? Uzbrojonych w wiedzę 26 lutego na godz. 12 do sali konferencyjnej Urzędu Gminy zaprasza burmistrz Bychawy Andrzej Sobaszek, który jest jednocześnie prezesem Miejsko-Gminnego Zarządu Ochotniczych Straży Pożarnych Rzeczypospolitej Polskiej.

br

PIOTR JASŃKOWICZ

Zawód strażaka wymaga zarówno ogromnej wiedzy, jak i świetnej kondycji fizycznej

Stok tętniący życiem

BOBLIWO. Zima nie odpuszcza, trzeba więc korzystać z jej uroków. W małej wsi funkcjonuje jeden z najdłuższych stoków narciarskich Lubelszczyzny. Działają tu dwa wyciągi, długości 2001 i 650 m. Osoby nieposiadające własnego sprzętu narciarskiego mogą go wypożyczyć na miejscu, znajduje się tu także serwis narciarski. Stok jest idealny dla osób początkujących bądź średnio zaawansowanych. Istnieje możliwość skorzystania z usług instruktora narciarstwa i snowboardu.

Marcin Lis

BARTOSZ RUMIŃSKI

W Bobliwie można poszaleć również na snowboardzie

Offowofilmowo

OPOLE LUBELSKIE. Zakończyła się czwarta edycja Festiwalu Kina Offowego FILMOFFO. Publiczność uznała, że najlepszym filmem była „Radioakcja” w reż. Tomasza Jurkiewicza. To właśnie w ręce Jurkiewicza trafił Złoty Jeź – główna nagroda festiwalu. Film jest dokumentalną

historią o dwóch młodych niepełnosprawnych chłopcach, którzy postanawiają ożywić swoje małe miasteczko, otwierając internetową stację radiową. Przez dwa festiwalowe dni Opole odwiedzi m.in. goście z Moskwy, Łodzi, Warszawy i Wrocławia.

chop

Multimedialnie konkursowo

ANNA NOWICKA

Dzięki konkursowi zyska i uczeń, i szkoła

CHEŁM. Promowanie i rozwój ambitnych i uzdolnionych uczniów, popularyzacja wykorzystywania technologii informatycznych w nauczaniu, kształtowanie umiejętności samodzielnego zdobywania i rozszerzania wiedzy

oraz pozyskiwanie pomocy dydaktycznych do prowadzenia zajęć edukacyjnych to główne cele Powiatowego Konkursu Informatycznego „Multimedialna Pomoc Dydaktyczna 2008/2009”.

Uczestnikami konkursu będą uczniowie klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych, liceum i technikum. Ich zadaniem będzie wykonanie pomocy dydaktycznej do nauczania dowolnego przedmiotu lub zajęć pozalekcyjnych w liceum i technikum – prezentacja multimedialna w Microsoft Power Point. Zainteresowane szkoły mogą zgłaszać się do 6 marca 2009 r. Organizatorem konkursu jest Zespół Szkół Zawodowych nr 5 im. ks. Stanisława Staszica.

szx

Kociot dźwięków

KRASNYSTAW. W KDK odbyła się pierwsza intensywna akcja umuzykalniania mieszkańców miasteczek i wsi. W czasie koncertu można było usłyszeć najpiękniejsze melodie z całego świata. Koncert współorganizował DJ Rierr.

br

GOŚĆ LUBELSKI

lublin@goscnieдельник.pl

ADRES REDAKCJI: 20-950 Lublin,
ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 2

TELEFON / FAKS 081 534 61 36

REDAGUJĄ: ks. Wojciech Pęcherzewski
– dyrektor oddziału,
Agnieszka Gieroba, Bartosz Rumiński

Dla miłośników dwóch kółek

2009 rowerowy rok

Tour de Pologne znowu w Lublinie. To w sierpniu. Oprócz tego już pod koniec maja inna wielka kolarska impreza. W Nałęczowie odbędą się Międzynarodowe Mistrzostwa w Kolarstwie Górskim BPH MTB i SKANDIA Maraton.

W tym roku Tour de Pologne odbędzie się w środku lata. To nowość, bo zawsze Wyścig Polski przecinał kraj we wrześniu. Nieczęsto pogoda kolarzom sprzyjała. Praktycznie zawsze lało i było przeraźliwe zimno. Najdoskonalej fatalne warunki atmosferyczne można było zaobserwować 17 września 2008 roku. Wtedy to i tak skrócony przez pogodę IV etap wyścigu zakończył się skandalem. W czasie pętli po ulicach stolicy województwa lubelskiego grupa cyklistów postanowiła zastrajkować. Powodem

była właśnie okropna wczesnojesienna aura. Kolarze zakończyli etap o 3 kilometry za wcześnie. Jury wyścigu anulowało wyniki, a organizatorzy zaczęli poważnie rozważać możliwość wcześniejszego rozegrania touru. W końcu zapadła decyzja o przeniesieniu imprezy na sierpień. I tak 5.08.2009 najbardziej prestiżowa impreza kolarska zagości na Lubelszczyźnie.

Jeśli chodzi o majowe zawody w kolarstwie górskim, to do Nałęczowa zjadą największe sławy tego sportu. Seria wyścigów

W tym roku pogoda musi dopisać. Kolarze nie będą strajkować

Bank BPH Grand Prix MTB ma na celu popularyzowanie kolarstwa górskiego wśród szerokiej rzeszy sympatyków tej prężnie rozwijającej się na całym świecie

dyscypliny sportu. Chodzi również o zachęcenie młodzieży do czynnego uprawiania kolarstwa górskiego.

kt

Z racji 440 lat historii

Unia lubelska dziedzictwem UNESCO?

Lublin chce wpisania aktu unii lubelskiej na listę „Pamięć świata” UNESCO. Jeśli się to uda, historyczny dokument scalający Koronę i Litwę znajdzie się na specjalnej liście obok m.in. Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela z 1789 r. i rękopisu symfonii IX op. 125 d-moll Beethovena. Na liście znajduje się 158 dokumentów.

Polskich przykładów jest 7: autograf dzieła Mikołaja Kopernika „De revolutionibus orbium coelestium” przechowywany w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie, akt Konfederacji Generalnej Warszawskiej z 1573 roku, rękopisy Fryderyka Chopina w zbiorach Biblioteki Narodowej i Towarzystwa im. Fryderyka Chopina w Warszawie, podziemne archiwum getta warszawskiego (tzw. Archiwum Ringelbluma), tablice 21 postulatów gdańskich z Sierpnia 1980, Kodeks supraski w zbiorach Biblioteki Narodowej w Warszawie oraz Archiwum

Król Zygmunt II August 1 lipca 1569 r. doprowadził do scalenia Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego

Komisji Edukacji Narodowej, znajdujące się w Krakowie w zbiorach Polskiej Akademii Nauk oraz Biblioteki Książąt Czartoryskich.

Niestety, najprawdopodobniej nie uda się wpisać na listę akt unii lubelskiej z 1 lipca 1569 r. jeszcze w tym roku. W kolejce już czekają zbiory „Kultury” czyli Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu.

A procedur wpisu nie da się przyspieszyć. Za to na czas obchodów 440. rocznicy podpisania unii oryginał aktu być może powróci do Koziego Grodu. Na stałe znajduje się on bowiem w zasobach Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie.

Program UNESCO „Pamięć Świata” (Memory of the World)

został utworzony w roku 1992. Jego celem jest podejmowanie działań służących zachowaniu, ratowaniu i udostępnianiu dziedzictwa dokumentacyjnego. Przedmiot zainteresowania programu to dokumenty i zespoły archiwalne, rękopisy przechowywane w bibliotekach i muzeach, druki o szczególnej wartości dokumentacyjnej, inskrypcje, dokumenty audiowizualne. Program działa w strukturze komitetów regionalnych obejmujących Afrykę, kraje arabskie, Azję i Pacyfik, Europę i Amerykę Północną, Amerykę Łacińską i Karaiby.

Polski Komitet Programu „Pamięć Świata” zawiązał się w 1996 r. W jego skład wchodzi przedstawiciele największych bibliotek, archiwów i uczelni zajmujący się badaniami dóbr kultury, ich ochroną i konserwacją. Od 2007 r. przewodniczącym polskiego komitetu jest dr Sławomir Radoń, naczelny dyrektor Archiwów Państwowych.

Karol Tomaszewski

Kameralna ekspozycja

Dwa wieki w pigułce

Rzeźby, obrazy, artystyczne rzemiosło, a także naczynia i szaty liturgiczne można zobaczyć w Muzeum 200-lecia Diecezji Lubelskiej. Skarby zgromadzono w Pałacu Konsystorskim.

ZDJEŃCIE BARTOSZ RUMIŃSKI

**„Matka Boska z Dzieciątkiem”.
Obraz pochodzi z Mełgwi
PONIŻE:
Naczynie liturgiczne**

Niewiele osób wie, jak bogaty potencjał dziedzictwa narodowego znajduje się na Lubelszczyźnie. Muzea stolicy regionu, położonego na pograniczu różnych kultur i narodów, dysponują zróżnicowanym dziedzictwem kultury materialnej i duchowej. Jedną z ekspozycji, w której zasobach jest to doskonale widoczne, jest Muzeum 200-lecia Diecezji Lubelskiej (budynek administracyjny Kurii Metropolitalnej). – Dysponujemy dużą liczbą szat liturgicznych, z których najstarsza pochodzi z 2. poł. XV wieku. Posiadamy także XVI-wieczny ornat. Jeśli chodzi o rzeźby, to mamy jeden eksponat włoski, przedstawiający kobietę z gołębiem (XV wiek) – opowiada Krzysztof Mazur, kustosz muzeum.

Interesujące są umbrakulum (rodzaj parawanu stosowanego przed Soborem Watykańskim II do przysyłania

Sepet – rozkładany przenośny mebel

monstrancji), narzędzie do wypieku opłatków, a także zniszczone rzeźby. Są one zdewastowane, by pokazać, jaki jest ich stan rzeczywisty – a można je jeszcze oglądać w wielu kapliczkach Lubelszczyzny. – Ten autentyczny wizerunek ma przemawiać do emocji, by ludzie odnaleźli w sobie chęć opieki nad cudami z drewna. Można przecież zgłosić konserwatorowi stan takich obiektów, o których on może po prostu nie wiedzieć. Jeszcze trzy lata temu, będąc pracownikiem urzędu konserwatorskiego, wielokrotnie spotykałem się z reakcją społeczną ludności wiejskiej, która wystawiała straż obywatelską przy kapliczkach, by ich nie ograbiono – wyjaśnia K. Mazur.

Ciekawa jest również aranżacja samego wnętrza muzeum. Przestrzeń przypomina kościelną nawę, a w konstrukcji stropu można odnaleźć obecne w wiekowych świątyniach prezbiterium.

Muzeum 200-lecia Archidiecezji Lubelskiej powstało dzięki współfinansowaniu projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Można je odwiedzać od poniedziałku do piątku w godzinach od 9 do 14.

Karol Tomaszewski

Oświadczenie

Stanowisko Zarządu Lubelskiego Oddziału Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich wobec sztucznego zapłodnienia in vitro

Żyjemy w świecie pełnym narastającego niepokojem o przyszłość cywilizacji, budowanej od dwóch tysięcy lat na filarze chrześcijańskich norm moralnych. Ideologie materialistyczne osłabiły naszą wyobraźnię moralną i zagroziły zatarciem granicy między tym, co technicznie możliwe, a tym, co etycznie uprawnione.

Dzięki osiągnięciom nowoczesnej biotechnologii, ludzie uzyskali możliwość ingerowania w życie ludzkie u samych źródeł jego rozwoju, co może być wykorzystane zarówno w celach terapeutycznych, jak i stać się próbą odgórnego sterowania jego procesami.

Zarówno w katolickim odrzuceniu zapłodnienia in vitro, jak i w kontrowersjach dotyczących klonowania terapeutycznego istotną rolę odgrywa teza, iż zarodek ludzki ukształtowanym kodzie genetycznym jest istotą ludzką. Z racji moralnych nie można go niszczyć ani traktować czysto instrumentalnie.

Komisja Etyki Naczelnej Rady Lekarskiej już dawno stwierdziła jednoznacznie, iż zapłodnienie ludzkiej komórki jajowej in vitro nie jest zabiegiem leczniczym. Choroba, którą dotknięta jest kobieta, polega na niezdolności do poczęcia dziecka, przy zachowanej zdolności do implantacji embrionu i donoszenia ciąży. Choroba ta trwa po zabiegu nadal w niezmienionej formie. Zapłodnienie in vitro jest sztucznym zapoczątkowaniem życia ludzkiego w warunkach rażąco odbiegających od naturalnego ekologicznie narządu rodnej kobiety z trudnymi do przewidzenia następstwami.

Artykuł 38 Kodeksu Etyki Lekarskiej nakazuje lekarzom z pocuciem wielkiej odpowiedzialności odnosić się do procesu przekazywania życia ludzkiego, czyniąc ich odpowiedzialnymi za życie i zdrowie dziecka również przed urodzeniem. Jednocześnie chcieliśmy stanowczo stwierdzić, iż krytyka sztucznego zapłodnienia in vitro nie oznacza jakiegokolwiek dyskryminacji czy też odrzucenia kogokolwiek, kto dzięki tej metodzie przyszedł na świat, albowiem każde dziecko ma być przyjęte jako żywy dar Bożej miłości.

Jednak w miejsce dyskusji o refundacji sztucznego ubezdzielnienia lub zapłodnienia in vitro należałoby zapewnić bezpłodnym małżonkom szeroki dostęp do pełnej diagnostyki i sztucznego leczenia.

Podpisali

**dr n. med. Janusz Dubejko,
przewodniczący KSL Oddział Lubelski,
prof. dr hab. Teresa Widomska-Czekajska**

ZDJEŃCIA: BARTOSZ RUMIŃSKI

Kolejna wielka inwestycja

Lublin kulturą stoi

Powierzchnia Centrum Kultury wzrośnie do 7 tysięcy mkw., sala widowiskowa zyska swój historyczny wygląd, a park przy Hempla stanie się wizytówką miasta. Zagwarantowano miliony złotych na przebudowę.

Pierwszym etapem będzie podwyższenie dawnego klasztoru powizytkowskiego o jedną kondygnację. Da to 2 tysiące mkw. nowej powierzchni. W budynku znajdą swoje miejsce trzy ważne dla miasta instytucje kulturalne: Biuro Wystaw Artystycznych, biblioteka publiczna, a także oczywiście Centrum Kultury. W budynku przy Hempla odbywają się trzy międzynarodowe festiwale, działają wielka Galeria Biała, a także Teatr Centralny.

Na wyspy – podejrzeć

– Chcę z grupą ludzi pojechać do Londynu, gdzie w byłych stajniach królewskich mieszczą się sale teatralne i wystawiennicze, a także toalety. Chcemy podpatrzyć, jak to funkcjonuje, jest wykończone, by nasz obiekt był prawdziwie europejski – mówi

Janusz Opryński, szef artystyczny Centrum Kultury w Lublinie. Jeśli chodzi o sam park, to ma on stać się uporządkowaną enklawą zieleni, znajdująca się w samym sercu Lublina. Co ważne, zniknie minirodło przed gmachem CK, ale figura Chrystusa Frasobliwego pozostanie w tym samym miejscu. Dodatkowo w lipcu zeszłego roku graffitiarze z całej Europy ozdobili sprayami szpetny mur ciągnący się wzdłuż parku. Są na nim teraz „obrazy” przedstawiające postaci z fresków znajdujących się w lubelskim zabytku klasy zero, kaplicy Świętej Trójcy.

Na przebudowę kompleksu zagwarantowano 15 mln zł z Unii Europejskiej oraz kolejne 23 z kasy miasta.

Inne plany

Przebudowa Centrum Kultury jest kolejną wielką inwestycją w tej dziedzinie. Równolegle w Kozim Grodzie trwa remont zabytkowego Teatru Starego, a konkurs architektoniczny na największą inwestycję kulturalną po wschodniej stronie Wisły wkracza w decydującą fazę. – Zainteresowanie architektów chcących zaprojektować Centrum Spotkania Kultur jest fantastyczne. Zgłosiło się ponad 40 pracowni, z czego 10 – to pierwsza liga światowa – mówi z zadowoleniem poseł Janusz Palikot, fundator nagrody pieniężnej dla najlepszych projektów. Ogromne pieniądze, jakie płyną

do stolicy regionu, wiążą się ze staraniami Lublina o uzyskanie tytułu Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 roku.

Bartosz Rumiński

Makieta Centrum Kultury po modernizacji.

Za nią (od prawej) Janusz Opryński, Janusz Palikot, Krzysztof Łąka

Zapraszamy

„Otoczmy troską życie...”

Na rekolacje wielkopostne pod tym tytułem **od 26 do 28 lutego** Bractwo Miłosierdzia im. św. Brata Alberta w Lublinie zaprasza darczyńców, podopiecznych i Rycerzy Zakonu Kolumba. Wygłosi je ks. dr. Adam Rybicki, adiunkt Katedry Teologii Duchowości KUL, w kościele pw. św. Jozafata przy ul. Zielonej 3 w Lublinie o godz. 19.00.

Kursy językowe

Akademickie Centrum Językowe przy Fundacji Rozwoju KUL prowadzi zapisy na nową edycję kursów językowych. W ofercie znaleźć można kursy ogólne, intensywne (przygotowujące do egzaminów TELC, LCCI oraz egzaminów wewnętrznych KUL), specjalistyczne (prawnicze, biznesowe, nauczycielskie).

■ R E K L A M A ■

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa

SKOK CHMIELEWSKIEGO

GDY POLICZYSZ U NAS POŻYCZYSZ

■ PRAKTYCZNE POŻYCZKI przykłady:

to wiele możliwości

■ LOKATY

oprocentowanie stałe **8,50%**
oprocentowanie zmienne **9,30%**

■ KREDYTY mieszkaniowe do 25 lat

■ ROR 7%

kwota pożyczki 1000 zł, okres 12 mies., RRSO 19,20% **19 zł** miesięczna rata
kwota pożyczki 2000 zł, okres 12 mies., RRSO 19,20% **38 zł** miesięczna rata
kwota pożyczki 1000 zł, okres 36 mies., RRSO 19,20% **34 zł** miesięczna rata
kwota pożyczki 2000 zł, okres 36 mies., RRSO 19,20% **68 zł** miesięczna rata
kwota pożyczki 1000 zł, okres 12 mies., RRSO 19,20% **87 zł** miesięczna rata
kwota pożyczki 2000 zł, okres 12 mies., RRSO 19,20% **174 zł** miesięczna rata

JUŻ PONAD 130 ODDZIAŁÓW W POLSCE

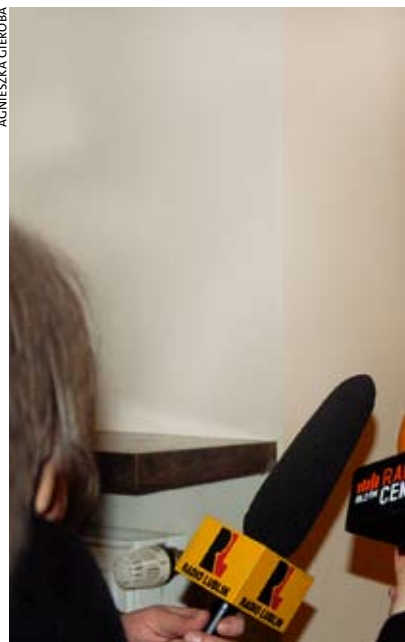
SERDECZNIE ZAPRASZAMY: Lublin: ul. Wallenroda 2 E, tel. 0-81 446 30 00, ul. Wallenroda 4 C, tel. 0-81 446 30 55, ul. Królewska 3, tel. 0-81 534 90 02, ul. Śliwińskiego 5 (Szkoła nr 43), tel. 0-81 741 31 41, ul. Lipowa 10, tel. 0-81 534 45 34, ul. Narutowicza 27A, tel. 0-81 446 74 80, **FINANSOWA GOSPODA**-ul. 1 Maja 42, tel. 0-81 532 67 71, ul. Nowowiejskiego 5 G, tel. 0-81 742 77 72, ul. Melgiewska 7/9, tel. 0-81 441 07 18, ul. Jutrzenki 20, tel. 0-81 527 72 48, ul. Nałkowskich 107, tel. 0-81 749 09 71, ul. Ametystowa 2, tel. 0-81 527 46 32, ul. Sieroca 10, tel. 0-81 740 42 92, ul. Sieroca 2, tel. 0-81 747 96 37, ul. Roztocze 1, tel. 0-81 527 94 26, ul. Kasztanowa 1, tel. 0-81 747 28 70, ul. Garbarska 21, tel. 0-81 445 18 60, ul. Kraśnicka 100, tel. 0-81 537 48 49, Dr. Męczenników Majdanka 26, tel. 0-81 745 70 52.

Siedziba Kasy: Lublin, ul. Wallenroda 2E, tel. 0-81 446 30 00, www.skok-chmiel.pl

Otylia Samolej (pierwsza z lewej) 26 lat temu miała mastektomię. Dziś wspólnie z innymi amazonkami walczy z rakiem

AGNIESZKA GIEROBA

Mam haka na rak

ZDROWIE. Dlaczego?

Czy to musiało spotkać właśnie mnie?

Co roku na Lubelszczyźnie siedem tysięcy nowych osób zadaje sobie takie pytania.

W dwu ostatnich latach w województwie lubelskim bezpłatną mammografię zrobiło jedynie 37,53 proc. uprawnionych kobiet. A może trzeba bardziej o siebie zadbać? Jeśli chodzi o raka piersi, ocenia się, że w 2010 roku w Polsce wystąpi około 16 tys. nowych zachorowań.

Większość, aż 80–90 proc. przypadków zachorowań jest spowodowanych czynnikami zewnętrznymi: stylem życia, nawykami żywieniowymi, miejscem pracy czy zachowaniami społeczno-kulturowymi. Oczywiście nie bez znaczenia są uwarunkowania genetyczne. Na kładą się na to brak profilaktyki

zdrowotnej i fakt, że po prostu o siebie nie dbamy.

Winna jest niedbałość

W Polsce organizowanych jest wiele akcji, mających na celu zwiększanie społecznej świadomości w kwestii zapobiegania nowotworom. Jedną z nich jest kampania „Mam haka na raka”, która angażuje młodych. Jej celem jest wykształcenie w polskim społeczeństwie postaw prozdrowotnych, a także zmiana nastawienia Polaków wobec chorób nowotworowych.

Nasze województwo stara się walczyć z rakiem, jednak na razie, wciąż tę walkę przegrywamy. Według statystyki, na

Lubelszczyźnie najczęściej spotykanym typem nowotworu jest rak płuc. Rocznie rozpoznawanych jest ok. 1000–1500 nowych zachorowań. U pań w większości przypadków mamy do czynienia z rakiem piersi, który rocznie wykrywany jest u ok. 1000 kobiet. Częstymi nowotworami są również rak jelita, układu rodowego i moczowego.

W ramach akcji profilaktycznej w Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej odbył się Dzień Drzwi Otwartych. Można było spotkać wielu ludzi, bogatych w doświadczenia związane z tą chorobą, a dzięki temu oswoić się z nią, poznać z różnych perspektyw. – Nie zabierajmy siebie mężom, dzieciom, rodzinom – mówiła dr Elżbieta Starosławska, dyrektor COZL. – Winna jest nasza niedbałość, niechlujstwo, niska świadomość.

Zapobieganie

Według WHO (Światowej Organizacji Zdrowia) profilaktykę nowotworów dzieli się na dwie fazy: pierwotną, mającą na

celu zapobieganie powstawaniu nowotworów, oraz wtórną, ukierunkowaną na wczesne wykrycie choroby. Potencjalne szanse zmniejszenia zachorowalności stwarzają takie „błahostki”, jak: zwalczanie otyłości, aktywność fizyczna, unikanie używek oraz zdrowa dieta. Istotną częścią profilaktyki są badania okresowe. W przypadku wielu nowotworów szansa na wyleczenie znacznie wzrasta, jeśli choroba zostanie rozpoznana we wczesnym stadium. Niestety, zwykle pierwsze objawy nowotworów złośliwych pojawiają się dopiero wówczas, gdy choroba jest już zaawansowana. Dlatego tak ważne są badania przesiewowe mające na celu wykrycie choroby we wczesnej, zwykle bezobjawowej fazie rozwoju. Ich systematyczne prowadzenie mogłoby radykalnie ograniczyć umieralność. Bo nie zawsze choroba musi kończyć się tragicznie!

Przykładem kobiet mających za sobą długoletnią, zwycięską walkę z rakiem są lubelskie „Amazonki”. Klub powstał

W walkę z nowotworami włączyła się Grażyna Wolszczak. Aktorka niedawno namawiała lublinian, by poddawali się badaniom

że po przejściu przez chorobę też można żyć – wyjaśnia wiceprezes lubelskich „Amazonek” Danuta Cyzman. – Już dziesięć lat w młodym wieku powinny wykonywać comiesięczne samodzielne badanie piersi. Jeżeli wejdzie ono w nawyk, będą je stosować regularnie w dorosłym życiu – dodaje Otylia Samolej, prezes lubelskich „Amazonek”.

Wykrycie

Bardzo skuteczną metodą, która umożliwia wykrywanie niewyczuwalnych guzów piersi, jest mammografia. Dzięki takim badaniom, skierowanym do milionów kobiet w wieku 50–69 lat, udało się zmniejszyć umieralność z powodu raka piersi o ok. 25 proc. Kobiety, które przekroczyły 25. rok życia, powinny także regularnie wykonywać cytologię, aby móc wykryć ewentualnego raka szyjki macicy. W niektórych krajach skandynawskich, dzięki dobrze zorganizowanym badaniom przesiewowym, zachorowalność na tę chorobę spadła nawet o 80 proc. Zarówno kobiety, jak i mężczyźni po 50. roku

życia, zgodnie z zaleceniami Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem, powinni systematycznie uczestniczyć w badaniach przesiewowych w kierunku nowotworu jelita grubego i odbytnicy.

Bezpłatne badania profilaktyczne można wykonać w zakładach opieki zdrowotnej, które podpisały umowę z Lubelskim OW NFZ na realizację określonych programów profilaktycznych. Warunkiem skorzystania przez świadczeniobiorcę z tych badań jest zgłoszenie się osobiste lub telefoniczne do zakładu opieki zdrowotnej realizującej program i uzgodnienie terminu wizyty. Należy mieć ze sobą jedynie dokument tożsamości.

– Jeżeli nowotwór jest zaawansowany, możemy tylko przedłużyć życie pacjenta; jeżeli znajduje się we wczesnym stadium rozwoju, jest w prawie 100 proc. wyleczalny. W bardzo wielu przypadkach leczenie pomaga, trzeba tylko zacząć myśleć o nim jak o sprzymierzeńcu w walce z chorobą, a nie jak o wrogu. Nie bójmy się pójść do lekarza. Nowotwór jest chorobą jak wiele innych poważnych chorób somatycznych; można ją leczyć. Można jej też zapobiegać, zmieniając codzienne, nierzadko szkodliwe dla naszego zdrowia przyzwyczajenia – podkreśla dr Elżbieta Starosławska, dyrektor COZL

Wsparcie

Ci, którzy wygrali z chorobą, starają się udzielać wsparcia tym, którzy wciąż walczą. Pragną, aby ich doświadczenia były przestroga dla innych.

– Wiadomość o chorobie była ogromnym przeżyciem. Towarzyszyły jej stres, lęk, obawa. Przyszło zwątpienie, pytanie „dlaczego ja?”. Szybko zrozumiałam, że tak musiało być, za szybko chciałam coś osiągnąć – mówi Otylia Samolej, prezes klubu „Amazonek”, 26 lat po zabiegu mastektomii. – Zdałam sobie sprawę, że najważniejsza jest walka o życie. Toczyć pomaga ją rodzina i wiara; nadzieja umiera ostatnia – dodaje.

– Nie przeklinam raka – mówi Ewa Kwiatkowska, u której nowotwór wykryto 18 lat temu. – Teraz cieszy mnie każdy przeżyty dzień, zachwyca wiele drobiazgów, na które kiedyś nawet nie zwracałam uwagi. W trudnych chwilach to my sami musimy walczyć o siebie. Nie wolno nam popadać w zwątpienie, roztkliwiać się nad sobą. A potem? Potem trzeba żyć i nie oglądać się zbyt często za siebie. Niestety, wielu lekarzy zapomina, jak ważne jest pochycenie się nad sercem i duszą pacjenta. Ale zawsze jesteśmy my. My to przeszliśmy, rozumiemy, chętnie pomagamy wszystkim, którzy tej pomocy dziś potrzebują. I ja też jestem! Jestem po to, aby pomóc tym, którzy walczą. Jestem, i to moje małe słowo „jestem tu” oznacza, że zwycięstwo jest możliwe – podkreśla pani Ewa. ■

TEKST WSPÓŁTWORZYŁ ZESPÓŁ KAMPANII „MAM HAKA NA RAKA” PRZY I LO IM. STANISŁAWA STASZICA W LUBLINIE W SKŁADZIE: ALEKSANDRA OSIEJ, JOANNA SUMOREK, MACIEJ MAŃKO, KRZYSZTOF GRZECHNIK (OPRAC. BARTOSZ RUMIŃSKI)

a

w 1991 roku; gromadzi prawie 150 kobiet przed operacją piersi i po niej. – Jesteśmy grupą wsparcia, tworzymy rodzinę. Spotykamy się i razem wyjeżdżamy. Robimy coś, żeby pokazać ludziom,

Dr Elżbieta Starosławska, dyrektor Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej, wraz z młodzieżą z Zespołu Kampanii „Mam haka na raka” przy I LO im. Stanisława Staszica w Lublinie

Lubelscy doktoranci mogą być zadowoleni. Mają szansę na stypendia z europejskich pieniędzy

Wsparcie finansowe dla zdolnych

By rozwijać wiedzę

Szansa dla doktorantów z Lubelszczyzny. Studenci III stopnia mogą starać się o **stypendia z unijnej kasy**. Właśnie ruszył nabór wniosków.

Oferta skierowana jest do doktorantów z uczelni wyższych i instytutów naukowych, mających siedzibę na terenie województwa lubelskiego oraz do osób, które mają wszczęty przewód doktorski, a nie są uczestnikami studiów doktoranckich. Wnioski o przyznanie stypendium wraz z zaświadczeniem

potwierdzającym status żaka należy składać w Departamencie Gospodarki i Innowacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie, ul. Graniczna 4. Termin upływa 20 marca.

Pieniądze mają być wypłacane w ramach projektu „Stypendia naukowe dla doktorantów” z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Regulamin powoływania komisji stypendialnej oraz zasad i trybu przyznawania pomocy doktorantom dostępny jest na stronie www.rsi.lubelskie.pl. Szczegółowe informacje można uzyskać pod tel. (0 81) 537 16 25 lub e-mailem: stypendia@lubelskie.pl. **kt**

Nowa atrakcja Koziego Grodu

Maksymalna jazda

Ryk silników, śwąd palonych opon, rywalizacja, adrenalina i 350 metrów frajdy. W Lublinie ruszył tor gokartowy.

Każdego dnia od popołudnia parking pod centrum Gala pełen jest miłośników motoryzacji. Młodzi i starsi z całego województwa ściągają na ulicę Fabryczną, gdzie się ścigają. – Jazda gokartem to coś takiego, jak wyścig bolidem F1 – mówi z wypiekami na twarzy 12-letni Kuba. Fani Kubicy mają do dyspozycji gokarty o pojemności 200 cm sześć., których czas przejazdu monitoruje profesjonalna maszyna. Zabawa trwa 10 minut, co daje średnio kilkanaście okrążeń. Potem na świetlnej tablicy można zobaczyć, które miejsce się zajęło. Ponadto podczas wyścigu nad bezpieczeństwem uczestników czuwa kilku członków obsługi toru, którzy reagują w sytuacjach zagrożenia.

Dodatkowo na 2500 mkw. powierzchni znajduje się galeria dla kibiców i kąpecz fana

F1. Można tam spróbować swoich sił w komputerowym symulatorze wyścigów.

Lubelski tor jest jedynym w województwie i jednym z niewielu w kraju. **br**

Podczas wyścigu rywalizuje ze sobą jednocześnie kilka gokartów

Okiem wikarego

felieton

KS. ADAM JASZCZ

wikariusz parafii
św. Michała Archanioła w Lublinie

Rykwisko

Oznieważeniu nauczyciela z miejscowości Ryki mówiła cała Polska. W imię szlachetnych haseł, takich jak wolność czy prawa ucznia, tylnymi drzwiami kolejni mędracy odpowiedzialni za edukację wpuścili do szkoły milczącą akceptację dla patologii, która jeszcze kilkanaście lat temu nikomu nie przyszlaby do głowy. Ludzie siedzący w ministerstwie i w kuratorium pamiętają często szkołę z lat 80., ewentualnie 90. Dziwią się: jaki nieporadny nauczyciel, co on robi w zawodzie? Z moich obserwacji młodego nauczyciela wynika, że właśnie starsi nauczyciele, przyzwyczajeni do zupełnie innej szkoły, kruszą się najszybciej. Przypadek pedagoga z dwudziestoletnim stażem w miejscowości Ryki jest tego potwierdzeniem. To nie jest wina nauczyciela. On nie zatrudnił się w jednostkach desantowo-szturmowych. Pani od matematyki musi uważać, przechodząc w odległości 10 cm od „ucznia”, aby bezbronny dryblas nie przypomniał sobie, że może zostać zapytany lub poproszony o pokazanie zeszytu. Mogłby się przecież zestresować, wypuścić z buzi niedopałek świeżo zapalonego papierosa. Wskutek traumy wywołanej przez szkołę tatuaż na skórze gotów się złuszczyć, wywołać uczulenie. Nie przypominałby sobie, gdzie schował kastet. Bidulek zaszczytu przez wredną nauczycielkę! Dzieci wypróbują agresywne zachowania na rodzicach. Widząc zadowoloną z siebie mamę, na domiar złego wyklócającą się z nauczycielami o „niewinnego” synka, rozciągają to na wszystko dookoła. Jak ma sobie radzić nauczyciel: demonstracją siły, niezłomną postawą, umiejętnościami pedagogicznymi? Pewnie wszystkim po trochu, będąc jednocześnie bardzo ostrożnym, bo prawo ściga go bardziej niż rasowego oprycha, z tym, że już teraz jako funkcjonariusza publicznego. Ręce opadają, gdy w obliczu takich skandali dyskutuje się o tym, czy sześciolatki pójda do szkół. A po co mają tam iść? Po guza? Gdy pacjent ma złamany kręgosłup, ten moralny, koncepcyjny, etyczny, lekarz nie zajmuje się przyszcem na nosie. Ratuje życie. **■**